



HYVINVOINTIKERTOMUS

kunnan strategisen johtamisen työvälineenä

Mitä?

JOHTAMISEN TYÖVÄLINE

Laaja hyvinvointikertomus on kunnassa valmisteltu hyvinvointipolitiikan suunnittelun, arvioinnin ja raportoinnin työväline. Asiakirja valmistellaan kerran valtuustokaudessa ja päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua. Kertomukseen valitut painopisteet toimivat osana talousarviota ja toimialojen käyttösuunnitelmaa. Näitä arvioidaan talousarvion toteutumisen yhteydessä.

Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus johtopäätöksineen:

- kunnan toteuttamasta hyvinvointipolitiikasta kunnan eri sektoreilla
- väestön terveydestä ja hyvinvoinnista väestöryhmittäin, mukaan lukien sosioekonomiset ryhmät
- terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja niiden muutoksista
- koko palvelujärjestelmän toimivuudesta ja kyvystä vastata hyvinvointitarpeisiin sekä
- ehkäisevän ja edistävän työn vaikutuksista.

Miksi?

MONIALAINEN TIEDON KOKOAJA JA TOIMINNAN SUUNTAAJA

Kertomuksen valmistelu on kunnan eri sektoreilla toimivien yhteinen hyvinvointiasioden oppimisprosessi. Parhaimmillaan yhteinen tekeminen hyödyntää kunnan rajalliset resurssit vaikuttavasti. Tavoitteena on ohjata toimintaa poikkihallinnolliseen suuntaan ja korostaa hyvinvointia koko organisaation asiana. Työ toimii pohjana myös eriarvoisuuden kaventamiselle.

Terveydenhuoltolaki (1326/2010, § 12) velvoittaa kunnat valmistelemaan laajan hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa. Tulevien maakuntien tehtävänä on tukea kuntia hyvinvointikertomusten tekemisessä.

Miten?

TYÖ TEHDÄÄN YHDESSÄ

Hyvinvointikoordinaattori käynnistää työn kunnan hyvinvointiryhmän kanssa. Mukana tulisi olla järjestöt, seurakunnat ja yritykset. Kuntalaisten osallistaminen takaa vaikuttavamman lopputuloksen. Kokemustiedon hyödyntämisestä kunnan hyvinvointikertomuksessa on olemassa useita esimerkkejä.

Yksittäisten virkamiesten valmistelemasta strategisesta asiakirjasta kohti monialaista ja yhteisöllistä työskentelyä, jossa hyödynnetään laajasti koko kuntayhteisön voimavaroja.

HYVÄN KERTOMUKSEN OMINAIS- PIIRTEITÄ

Esimerkkejä

TEAvisarin avulla voit tehdä yhteenvedon 7 eri toimialan tilanteesta ja nostaa niistä toimenpide-ehdotuksia hyvinvointikertomukseen:

www.teaviisari.fi



Sähköinen työkalu sekä esimerkkejä kuntien hyvinvointikertomuksista:

www.hyvinvointikertomus.fi

Innokylän toimintamalli:
<https://www.innokyla.fi/web/malli105407>

Muita tiedä toimi -kortteja

- Elinympäristö mukaan hyvinvointikertomuksiin
- Kulttuuri mukaan hyvinvointikertomuksiin
- Tapaturmat mukaan hyvinvointikertomuksiin

www.thl.fi/fi/web/terveyden-edistaminen/toimijat/terveyden-edistaminen-eri-toimialoilla

KIINTEÄ OSA KUNNAN STRATEGISTA JOHTAMISTA

Hyvä kertomus tukee kunnan päätöksentekoa, auttaa priorisoimaan toimintaa ja varmistaa toiminnan resurssit. Myös toimenpiteiden onnistumisen arvioinnin suunnitelma näkyy kertomuksessa.

MONIPUOLINEN NÄKYMÄ KUNTALAISTEN TERVEYDESTÄ JA HYVINVOINNISTA

- Kerää eri toimialojen hyvinvointiin liittyvät indikaattorit (myös muiden kuin sote-sektorin)
- Tunnistaa väestöryhmien tarpeita ja ongelmia (mm. sosioekonomiset, sukupuolien väliset erot, ikä- ja erityisryhmät)
- Mukana sekä laadullista että määrällistä tietoa, parhaimmillaan myös kustannuksista
- Varmistaa kuntalaisten äänen kuulumisen (esimerkiksi hyödyntää kokemustietoa)

KOKOAA JA LINJAA TYÖN SELKEÄSTI

- Esitetyt tiedot, tunnistetut tarpeet ja asetetut tavoitteet ovat linjassa toimenpiteiden kanssa
- Sisältää riittävän konkreettisia toimenpiteitä kaikilla kunnan sektoreilla
- Toimenpiteitä suunnittelemassa ja toteuttamassa myös seurakunnat, järjestöt ja yritykset
- Hyödyntää hyviä käytäntöjä
- Kansalliset linjaukset ja ohjelmat näkyvät tavoitteissa, indikaattoreissa ja toimenpidetasolla

VANTAALLA HYVINVOINTIKERTOMUSTA TEHDÄÄN NÄIN:

- Tekemistä ohjaa kaupunginjohtajan nimeämä Hyvinvointiryhmä (Hyry)
- Kokoamisesta vastaa Hyryn nimeämä monialainen hyvinvointiraportointityöryhmä
- Hyvinvointiraportointityöryhmä ehdottaa seurattavat indikaattorit kerran valtuustokaudessa laadittavaan laajaan hyvinvointikertomukseen, jotka Hyry hyväksyy
- Tekemiseen osallistuu myös eri toimialojen asiantuntijoita
- Toimialojen johtoryhmät ja Hyry kommentoivat luonnosta
- Hyvinvointiraportointityöryhmä viimeistelee ja esittelee kertomuksen Hyrylle
- Hyryn hyväksymä kertomus menee kaupungin johtoryhmän kautta kaupunginhallituksen ja valtuuston käsittelyyn
- Kertomusta käytetään valtuustokauden strategian ja talousarvion valmistelun taustamateriaalina
- Sisällöstä tiedotetaan kaupungin työntekijöille, päättäjille ja kuntalaisille (mm.internet)
- Hyry ja hyvinvointiraportointityöryhmä kehittävät jatkuvasti hyvinvointiraportointia ja hyvinvointitiedolla johtamista (prosessi, työkalut, sisältö, raportointi, viestintä, ym.)

KIITOS

- Aluehallintoviranomaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyshenkilöt: Tuula Kokkonen, Raija Fors, Jarkko Yliruka, Marjo Hamilas, Anne Kejonen, Sini Männistö
- asiantuntija Ville Nieminen, Kuntaliitto
- erityisasiantuntija Heini Koskensalo, Vantaa
- neuvotteleva virkamies Heli Hätönen, STM

YHTEYSTIEDOT

Nella Savolainen
erityisasiantuntija

Sanna Ahonen
erikoissuunnittelija
etunimi.sukunimi@thl.fi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
www.thl.fi • twitter.com/THLorg • facebook.com/thl.fi